

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา

ห้องสมุดโรงเรียนเป็นแหล่งรวบรวมความรู้ เป็นศูนย์กลางของกิจกรรมการเรียนรู้ของโรงเรียน เป็นชุมทรัพย์ทางปัญญา มีบทบาทในการจัดและส่งเสริมการศึกษาทั้งทางตรงและทางอ้อมเพื่อให้ผู้เรียนและผู้สอนได้ใช้ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมหรือแก้ปัญหาในการเรียนการสอน (อัญฉริยา เณติมเต็ม, 2534) ห้องสมุดโรงเรียนถือได้ว่าเป็นแหล่งสำคัญที่จะช่วยพัฒนาสติปัญญาความรู้ และสร้างอุปนิสัยในการค้นคว้าของเยาวชน เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของโรงเรียนในการวางรากฐานการเรียนการสอนเพื่อให้บรรลุผลตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรมัธยมศึกษา ซึ่งมุ่งให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเพิ่มเติมนอกเหนือจากการเรียนการสอนในห้องเรียน (สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย, 2533) ห้องสมุดโรงเรียนจึงเป็นแหล่งวิชาการที่สำคัญของโรงเรียน เพราะห้องสมุดสามารถให้บริการทางด้านความรู้ สื่อประกอบการเรียนการสอน และเป็นสถานที่ที่ฝึกฝนให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างกว้างขวาง อันเป็นกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิต (กรมสามัญศึกษา, 2532)

ในสภาพของสังคมปัจจุบันที่ดีถือว่าเป็นสังคมยุคข่าวสาร มีการแข่งขันทางด้านข้อมูล สารนิเทศ มีพัฒนาการทางเทคโนโลยี และนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดเก็บและค้นคืนสารนิเทศในรูปแบบต่างๆ รวมถึงความต้องการสารนิเทศของบุคคลและองค์กรเพิ่มขึ้น ทำให้ห้องสมุดมีบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบต่อการให้ข้อมูล ข่าวสาร ข้อเท็จจริง และให้ความรู้แก่เยาวชนและประชาชนเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะห้องสมุดโรงเรียนควรจะได้รับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างกว้างขวาง กรมสามัญศึกษาระหนักในความสำคัญดังกล่าวของห้องสมุดโรงเรียนจึงได้ประกาศให้ทุกโรงเรียนพัฒนาห้องสมุดและรณรงค์ให้มีการใช้ประโยชน์ห้องสมุดให้มากขึ้นโดย "การจัดห้องสมุดเป็นโรงเรียน" เพื่อให้ห้องสมุดสามารถให้บริการทางการอ่านได้อย่างกว้างขวาง ปลูกฝังให้นักเรียนรู้จักศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองและใช้ห้องสมุดเพื่อการเรียนการสอนให้มากยิ่งขึ้น (กรมสามัญศึกษา, 2533) ห้องสมุดโรงเรียนจึงต้องพัฒนาบทบาทหน้าที่เพื่อตอบสนองต่อความเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี และความต้องการของผู้ใช้ ห้องสมุดจำเป็นต้องนำสื่อต่างๆ รวมทั้งเทคโนโลยีใหม่ๆ เข้ามาช่วยส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงาน ดังจะเห็นว่ามีการใช้คำเรียกห้องสมุดโรงเรียนหลากหลายเพิ่มขึ้น เช่น ศูนย์สื่อ (Media Centers) ศูนย์สื่อห้องสมุดโรงเรียน (School Library Media Center) เป็นต้น (American Library

Association, 1971) ศูนย์ต่างๆ เหล่านี้ทำหน้าที่สนับสนุนการเรียนการสอนของครู และนักเรียน โดยส่งเสริมให้ครูใช้สื่อต่างๆ ในศูนย์เพื่อประกอบการสอนและช่วยเหลือนักเรียนในการแสวงหา สารนิเทศเพื่อประกอบการเรียน รวมทั้งให้คำแนะนำต่อครูและนักเรียนถึงวิธีการต่างๆ ที่ห้องสมุด จัดทำขึ้นเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเข้าถึงสารนิเทศ (Water, 1994)

จากพัฒนาการต่างๆ ดังกล่าว ทำให้ผู้ดำเนินงานศูนย์สื่อหรือที่เรียกว่าผู้เชี่ยวชาญสื่อ ห้องสมุด (Library Media Specialist) หรือครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนนั้น จะต้องมีความรู้ ทักษะและความสามารถเฉพาะบางประการนอกเหนือจากการจัดและให้บริการสารนิเทศ ผู้ปฏิบัติงาน งานควรมีความสามารถในการติดต่อสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ รู้ถึงทฤษฎีการศึกษา การเรียน การสอน การจัดหลักสูตร และมีความรู้ในการเลือก จัดเก็บ บริหาร และวิธีการใช้อุปกรณ์ต่างๆ แต่ละชนิด (เสรี ทองพันธ์, 2526) นอกจากนี้ยังจะต้องมีความรู้ ความสามารถเกี่ยวกับการ สื่อสารที่เกี่ยวข้องกับอิเล็กทรอนิกส์และเทคโนโลยีอื่นๆ มีการจัดและให้บริการสารนิเทศโดย คำนึงถึงความต้องการของผู้ใช้ ให้ผู้ใช้สามารถเข้าถึงสารนิเทศที่ต้องการได้อย่างถูกต้อง ทันเวลา และทันความต้องการ (ประภาวดี สืบสนธิ์, 2527)

ต้นติ ทองประเสริฐ (2534) ได้สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญทางด้านห้องสมุดโรงเรียนโดยใช้ เทคนิคเคดฟาย พบว่าครูบรรณารักษ์ควรมีลักษณะดังต่อไปนี้ รักการอ่านและสนใจใฝ่ศึกษา มีอริยาศัยและมนุษยสัมพันธ์ดี มีความรู้ทางบรรณารักษศาสตร์ เป็นนักบริการที่ดี อุทิศเวลาและ เสียสละเพื่องาน รู้แหล่งสารนิเทศ รู้จิตวิทยาเด็ก รอบรู้หลักสูตร มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และนำเทคโนโลยีใหม่ๆ เข้ามาใช้ ขยันประหยัดอดทน มีความละเอียดรอบคอบ ประสาน ประโยชน์ของทุกฝ่ายที่ใช้ห้องสมุดและแก้ปัญหาได้เก่ง

กรมสามัญศึกษา (2532) ได้กำหนดเกณฑ์มาตรฐานในการจัดบริการห้องสมุด โรงเรียนมัธยมศึกษาโดยได้ระบุหน้าที่ของครูบรรณารักษ์ดังต่อไปนี้คือ

1. กำหนดนโยบาย วางแผนโครงการการดำเนินงานของห้องสมุดให้สอดคล้องกับ นโยบายและวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา
2. จัดหาวัสดุสารนิเทศ พร้อมทั้งให้บริการและจัดกิจกรรมเพื่อให้ครูอาจารย์และ นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าประกอบการเรียนการสอน
3. ประสานงานร่วมกับหมวดวิชา และงานต่างๆ ของโรงเรียนในการดำเนินงาน ห้องสมุด
4. ประชาสัมพันธ์งานห้องสมุด
5. ควบคุมการทำงานของบุคลากรในห้องสมุดให้ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ
6. พิจารณาคัดเลือกวัสดุ เพื่อจำหน่ายออกจากห้องสมุด
7. ดูแลทรัพย์สินของห้องสมุด
8. จัดหมวดหมู่หนังสือและทำบัตรรายการ ซ่อมแซมสิ่งพิมพ์ที่ชำรุด

9. ปฏิบัติตามหน้าที่ที่ผู้บริหารมอบให้

Case & Lowrey (1976) ได้ระบุความสามารถขั้นพื้นฐานของผู้เชี่ยวชาญสื่อห้องสมุดหรือครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียน ดังต่อไปนี้คือ ความสามารถทางด้านพฤติกรรมมนุษย์ การเรียนและสภาพแวดล้อมการเรียน การวางแผนและการประเมินผล สื่อ การจัดการ การวิจัย และวิชาชีพ นอกจากนี้ครูบรรณารักษ์ควรมีบทบาทและความสามารถในการช่วยเหลือนักเรียนและบุคลากรในการเข้าถึงสารสนเทศ สามารถใช้สารสนเทศรูปแบบต่างๆ ในการช่วยสอน ผลิตสื่อและใช้เทคโนโลยีช่วยสอน จัดสื่อต่างๆ เพื่อช่วยเหลือครูหรือคณะครูในการสอน และเข้าไปมีบทบาทในกิจกรรมการเรียนการสอน และจัดหลักสูตร โดยทำหน้าที่ในฐานะของผู้เชี่ยวชาญสารสนเทศ ครู ตลอดจนเป็นผู้ให้คำปรึกษาการสอน (American Association of school Librarians and Association for Education Communications and Technology, 1988)

Chisholm และ Ely (1976) ได้วิเคราะห์งานของผู้เชี่ยวชาญศูนย์สื่อการศึกษา ซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติงานในห้องสมุดโรงเรียน พบว่าจะต้องมีความสามารถต่างๆ ในการปฏิบัติหน้าที่ดังต่อไปนี้ ความสามารถในการจัดองค์การ การจัดการบุคลากร การออกแบบสื่อการสอน การค้นคืนสารสนเทศ งานเทคนิค การผลิตสื่อ การสอน การประเมินผล การวิจัย และการใช้สื่อ

จากแนวโน้มของห้องสมุดโรงเรียนและความสามารถด้านต่างๆ ของผู้ปฏิบัติงานในห้องสมุดโรงเรียนดังกล่าวข้างต้น จึงเห็นได้ว่าการที่ห้องสมุดโรงเรียนจะดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์มากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้ปฏิบัติงาน หรือครูบรรณารักษ์ที่มีความรู้ความสามารถ แต่การที่ครูบรรณารักษ์จะดำเนินงานห้องสมุดให้ได้ผลสำเร็จ สามารถสนองตอบต่อหลักสูตร และนโยบายการศึกษาของชาติได้นั้นย่อมขึ้นอยู่กับปัจจัยอื่นๆ อีกหลายประการ เป็นคืบว่า ผู้บริหารโรงเรียนเห็นความสำคัญของห้องสมุด และให้การสนับสนุนอย่างเต็มที่ วิธีการสอนของครูผู้สอน และความร่วมมือระหว่างครูกับครูบรรณารักษ์ในการใช้ห้องสมุดให้เป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมการเรียนการสอน จะเห็นว่าผู้บริหารเป็นแรงสนับสนุนสำคัญต่อการดำเนินงานและพัฒนาห้องสมุด ขณะที่ครูผู้สอนเป็นกลุ่มผู้ใช้สำคัญที่จะใช้ผลิตและบริการสารสนเทศของห้องสมุดในการเรียนการสอนทั้งผู้บริหารและครูผู้สอนเป็นปัจจัยที่จะทำให้แนวคิดการจัดห้องสมุดเป็นโรงเรียนของกรมสามัญศึกษาสำเร็จได้ในขณะที่ครูบรรณารักษ์ซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติงานควรเป็นผู้ใฝ่รู้พัฒนาความรู้ความสามารถของตนเองให้สอดคล้องกับการพัฒนาการของวิชาชีพดังที่ได้กล่าวมา ดังนั้นการวิจัยครั้งนี้จึงศึกษาความสามารถของครูบรรณารักษ์ซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติงานในห้องสมุดโรงเรียนที่ผู้บริหาร ครู และครูบรรณารักษ์คาดหวัง ความคาดหวังจากบุคคลผู้เกี่ยวข้องและความคาดหวังเกี่ยวกับตนเองนี้ สามารถใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาความสามารถของครูบรรณารักษ์ให้เหมาะสมกับการปฏิบัติงานห้องสมุดโรงเรียน อันจะเป็นแนวทางในการปรับปรุงห้องสมุดให้สามารถตอบสนองต่อการเรียนการสอนได้อย่างกว้างขวาง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาความสามารถของครูบรรณาธิการตามที่ ผู้บริหาร ครู และ ครูบรรณาธิการ
โรงเรียนมัธยมศึกษาภาคห้วง

แนวเหตุผล

ความสามารถของครูบรรณาธิการที่ผู้บริหาร ครู และครูบรรณาธิการโรงเรียนมัธยมศึกษาภาคห้วงนั้นแตกต่างกัน

ตัวแปรที่เกี่ยวข้อง

ตัวแปรอิสระ

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่

- ผู้บริหาร
- ครู
- ครูบรรณาธิการ

ตัวแปรตาม

ความสามารถของครูบรรณาธิการในด้านต่างๆ 7 ด้านซึ่งได้ปรับจากของกรม
สามัญศึกษา, ถันติ ทองประเสริฐ, Robert N. Case และ Margaret E. Chisholm & Donald P. Ely
ดังต่อไปนี้

1. ความสามารถในการด้านวิชาชีพ ได้แก่ การมีความรู้ ความสามารถและปรัชญาทาง
วิชาชีพในการปฏิบัติงาน
2. ความสามารถในการด้านทรัพยากรสารสนเทศและอุปกรณ์ ได้แก่ การจัดหา การคัดเลือก
การจัดหมวดหมู่ การบำรุงรักษาและซ่อมแซมทรัพยากรสารสนเทศและอุปกรณ์เพื่อให้สามารถ
ตอบสนองต่อการใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. ความสามารถในการด้านการจัดการ ได้แก่ การบริหารและดำเนินการโครงการต่างๆ
โดยการรวบรวม จัดทำ จัดระเบียบบริหาร ควบคุมการใช้งานประมาณบุคลากร และทรัพยากรเพื่อ
ให้เกิดประโยชน์สูงสุด
4. ความสามารถในการด้านการวางแผนและการประเมินผล ได้แก่ การออกแบบ และนำ
เทคนิคต่างๆ มาใช้เพื่อสรุป แปลความหมาย ส่งเสริมและพัฒนา ประเมินผลโครงการต่างๆ ของ
ห้องสมุดให้เกิดประโยชน์สูงสุด

5. ความสามารถในการวิจัย ได้แก่ การค้นหา การรวบรวม การประเมินผลและการประยุกต์สารสนเทศ เพื่อค้นหาข้อเท็จจริงหรือหาทางแก้ปัญหา

6. ความสามารถในการเรียนการสอน ได้แก่ ความรู้ ความชำนาญ และความเข้าใจที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร และทฤษฎีการเรียนรู้ที่จะนำไปใช้ในการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับพัฒนาการของแต่ละบุคคล

7. ความสามารถในด้านจิตวิทยาและพฤติกรรมศาสตร์ ได้แก่ความรู้ ความเข้าใจที่เกี่ยวข้องกับลักษณะทางกาย ทางจิตใจ ความรู้สึก และพฤติกรรมทางสังคมของมนุษย์

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากร

โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา ส่วนกลาง ประกอบด้วยโรงเรียนทั้งหมด 118 แห่ง แต่เนื่องจากแผนการศึกษา (ภาคสถิติ) และรายงานสรุปการศึกษา 2537 ไม่ระบุจำนวนครูของโรงเรียนขนาดกลาง 1 แห่ง และโรงเรียนขนาดเล็กอีก 5 แห่ง ดังนั้นจึงเหลือโรงเรียนในกลุ่มประชากรเพียง 112 แห่ง ซึ่งแยกเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก 1 แห่ง ขนาดกลาง 11 แห่ง ขนาดใหญ่ 44 แห่ง และขนาดใหญ่พิเศษ 56 แห่ง ตามหลักเกณฑ์ของกรมสามัญศึกษาดังนี้ (กรมสามัญศึกษา, 2532)

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษาส่วนกลาง

จำนวนนักเรียน	ขนาด	จำนวนโรงเรียน
1 - 499	เล็ก	1
500 - 1499	กลาง	11
1500 - 2499	ใหญ่	44
2500 -	ใหญ่พิเศษ	56
รวม		112

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มโรงเรียนที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ส่วนกลางร้อยละ 50 ของจำนวนโรงเรียนทั้งหมด หรือ 56 แห่ง โรงเรียนกลุ่มตัวอย่างได้มาโดย

2.1 เลือกโรงเรียนจำนวน 56 แห่งตามขนาดของโรงเรียน ใช้วิธีสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กเนื่องจากมีโรงเรียนประชากรในกลุ่มนี้เพียง 1 แห่งเท่านั้น จึงได้มาไปรวมกับโรงเรียนขนาดกลางซึ่งมีประชากรอยู่ในกลุ่มนี้ 11 แห่ง รวมเป็น 12 แห่ง ดังนั้นจะได้กลุ่มตัวอย่างเป็นโรงเรียนขนาดกลาง 6 แห่ง ขนาดใหญ่ 22 แห่ง และขนาดใหญ่พิเศษ 28 แห่ง (ดังตารางที่ 2)

ตาราง 2 จำนวนกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนจำแนกตามขนาดของโรงเรียน

ขนาดโรงเรียน	จำนวนโรงเรียนทั้งหมด (แห่ง)	จำนวนโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง (แห่ง)
กลาง	12	6
ใหญ่	44	22
ใหญ่พิเศษ	56	28
รวม	112	56

2.2 ผู้บริหารโรงเรียน ประกอบด้วยผู้บริหารของโรงเรียนในกลุ่มตัวอย่างในระดับผู้อำนวยการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ และอาจารย์ใหญ่ โรงเรียนละ 1 คน รวม 56 คน

2.3 ครูบรรณาธิการ จากโรงเรียนในกลุ่มตัวอย่างจำนวน 56 แห่ง โรงเรียนละ 1 คน รวม 56 คน โดยเลือกจากหัวหน้างานห้องสมุดโรงเรียน

2.4 กลุ่มตัวอย่างครู กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดให้โรงเรียนที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเปิดสอน 10 กลุ่มวิชา ได้แก่ กลุ่มวิชาภาษาไทย กลุ่มวิชาสังคมศึกษา กลุ่มวิชาพหุศึกษามัย กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ กลุ่มวิชาคณิตศาสตร์ กลุ่มวิชาภาษาต่างประเทศ กลุ่มวิชาศิลปศึกษา กลุ่มวิชาการงาน กลุ่มวิชาอาชีพ และกลุ่มวิชากิจกรรม

ส่วนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายได้กำหนดให้เปิดสอน 10 กลุ่มวิชา ได้แก่ กลุ่มวิชาภาษาไทย กลุ่มวิชาสังคมศึกษา กลุ่มวิชาพหุศึกษามัย กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ กลุ่มวิชาคณิตศาสตร์ กลุ่มวิชาภาษาต่างประเทศ กลุ่มวิชาศิลปะ กลุ่มวิชาอาชีพ กลุ่มวิชาพื้นฐานอาชีพ และกลุ่มวิชากิจกรรม (ดังตาราง 3)

ตาราง 8 กลุ่มวิชาที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และตอนปลาย

มัธยมศึกษาตอนต้น	ภาษาไทย	สังคมศึกษา	พจนานามัย	วิทยาศาสตร์	คณิตศาสตร์	ภาษาต่างประเทศ	ศิลปะศึกษา	การงาน	อาชีพ	กิจกรรม
มัธยมศึกษาตอนปลาย	ภาษาไทย	สังคมศึกษา	พจนานามัย	วิทยาศาสตร์	คณิตศาสตร์	ภาษาต่างประเทศ	ศิลปะ	พื้นฐานอาชีพ	อาชีพ	กิจกรรม

เนื่องจากกลุ่มวิชาที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และตอนปลายมีกลุ่มวิชาที่เหมือนกัน 7 กลุ่ม คือ กลุ่มวิชาภาษาไทย กลุ่มวิชาสังคมศึกษา กลุ่มวิชาพจนานามัย กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ กลุ่มวิชาคณิตศาสตร์ กลุ่มวิชาภาษาต่างประเทศ และกลุ่มวิชากิจกรรม ส่วนอีก 3 กลุ่มวิชาที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายมีความคล้ายคลึงกัน คือกลุ่มวิชาศิลปะศึกษากับกลุ่มวิชาศิลปะ กลุ่มวิชาการงาน กลุ่มวิชาอาชีพ และกลุ่มวิชาพื้นฐานอาชีพ ในการวิจัยครั้งนี้จึงได้ปรับเหลือ 9 กลุ่มวิชา คือ 7 กลุ่มวิชาแรกเหมือนเดิมและรวมกลุ่มวิชาศิลปะศึกษาและศิลปะเข้าด้วยกันเป็นกลุ่มวิชาศิลปะ และรวมกลุ่มวิชาการงานอาชีพ และพื้นฐานอาชีพเป็นกลุ่มเดียวกัน คือ กลุ่มวิชาการงานและอาชีพ ดังนั้นกลุ่มวิชาทั้ง 9 กลุ่มมีดังนี้ได้แก่ กลุ่มวิชาภาษาไทย กลุ่มวิชาสังคมศึกษา กลุ่มวิชาพจนานามัย กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ กลุ่มวิชาคณิตศาสตร์ กลุ่มวิชาภาษาต่างประเทศ กลุ่มวิชาศิลปะ กลุ่มวิชาการงานและอาชีพ และกลุ่มวิชากิจกรรม

จากข้อมูลสถิติจำนวนครูที่สอนในระดับมัธยมศึกษาของกรมสามัญศึกษา (2537) มีจำนวนทั้งสิ้น 13,037 คน ในการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างครูได้ใช้ตารางสำเร็จของ Taro Yamane (ประคอง สุวีระยุทธ, 2537) ณ ระดับความมีนัยสำคัญ .05 โดยมีความคลาดเคลื่อนเป็น 5% จะได้กลุ่มตัวอย่างครูจำนวน 388 คน หลังจากนั้นใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random sampling) เพื่อให้ได้ครูผู้สอนในกลุ่มวิชาต่างๆ ทั้ง 9 กลุ่มครบถ้วน

จากกลุ่มตัวอย่างครูทั้งหมด 388 คน เป็นครูที่สอนกลุ่มวิชาภาษาต่างประเทศ 69 คน สอนสังคมศึกษา วิทยาศาสตร์ การงานและอาชีพกลุ่มวิชาละ 57 คน ครูผู้สอนกลุ่มวิชาคณิตศาสตร์ 48 คน ภาษาไทย 45 คน พจนานามัย 30 คน ศิลปะ 22 คน และกลุ่มวิชากิจกรรม 3 คน และเป็นครูในโรงเรียนขนาดกลาง 40 คน ในโรงเรียนขนาดใหญ่ 148 คน และขนาดใหญ่พิเศษ 200 คน (ดังตาราง 4)

ตาราง 4 จำนวนกลุ่มตัวอย่างครูชำนาญการขนาดโรงเรียน และกลุ่มวิชา

กลุ่มวิชา	ขนาดของโรงเรียน			รวม
	กลาง (N = 6 แห่ง)	ใหญ่ (N = 22 แห่ง)	ใหญ่พิเศษ (N = 28 แห่ง)	
ภาษาไทย	5	18	22	45
สังคมศึกษา	6	22	29	57
พลานามัย	3	12	15	30
วิทยาศาสตร์	6	22	29	57
คณิตศาสตร์	6	17	25	48
ภาษาต่างประเทศ	6	26	37	69
ศิลปะ	2	8	12	22
การทำงานและอาชีพ	6	22	29	57
กิจกรรม	-	1	2	3
รวมทั้งสิ้น	40 คน	148 คน	200 คน	388 คน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่แบบสอบถามประกอบด้วยความสามารถในการปฏิบัติงานในหน้าที่ของครูบรรณาธิการ 7 ประการ ซึ่งปรับจากของกรมสามัญศึกษา, สันติทองประเสริฐ, Robert N. Case และ Margaret E. Chisholm & Donald P. Ely ดังต่อไปนี้

1. ความสามารถในการด้านวิชาชีพ
2. ความสามารถในการด้านทรัพยากรสารสนเทศและอุปกรณ์
3. ความสามารถในการด้านการจัดการ
4. ความสามารถในการด้านการวางแผนและการประเมินผล
5. ความสามารถในการด้านการวิจัย
6. ความสามารถในการด้านการเรียนการสอน
7. ความสามารถในการด้านจิตวิทยาและพฤติกรรมศาสตร์

ความสามารถหลักของครูบรรณาธิการทั้ง 7 ด้าน ประกอบด้วยความสามารถย่อยทั้งสิ้นจำนวน 46 เรื่อง ในการวัดความสามารถที่คาดหวังนั้นใช้มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ดังนี้

1	หมายถึง	น้อยมาก
2	หมายถึง	น้อย
3	หมายถึง	ปานกลาง
4	หมายถึง	มาก
5	หมายถึง	มากที่สุด

3. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านห้องสมุดโรงเรียนจำนวน 8 ท่านตรวจสอบและขอคำแนะนำเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถาม

4. นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญด้านห้องสมุดโรงเรียนไปทดสอบกับผู้บริหาร ครู และครูบรรณาธิการโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ส่วนกลาง 3 แห่ง จำนวน 33 คน ซึ่งโรงเรียนที่ใช้ในการทดสอบนี้ไม่ได้เป็นโรงเรียนในกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ผลการทดสอบนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้ในการวิจัยต่อไป

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยจัดส่งแบบสอบถามแก่ผู้บริหาร ครู และครูบรรณาธิการโรงเรียนมัธยมศึกษา ทั้ง 56 แห่ง และรับด้วยตนเอง

6. การวิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามนำมาวิเคราะห์เพื่อหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) วิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (F-test) และวิธีตรวจสอบความแตกต่างรายคู่ตามวิธีการทดสอบของเชฟเฟ้ (Scheffe) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติด้านสังคมศาสตร์ SPSS (Statistical Package for the Social Science) ช่วยในการประมวลผล

7. สรุปผล อภิปรายผล พร้อมทั้งเสนอแนะ โดยนำเสนอในรูปแบบความเรียงและสถิติ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลจากการวิจัยในครั้งนี้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ ต่อไปนี้คือ

1. ใช้เป็นแนวทางสำหรับครูบรรณาธิการในการปรับปรุงความสามารถของตนเองให้มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานได้ตามความคาดหวังของผู้บริหาร และครูซึ่งเป็นกลุ่มผู้ใช้ที่สำคัญ
2. เพื่อใช้เป็นแนวทางสำหรับสถานศึกษาที่ผลิตครูบรรณาธิการผู้ปฏิบัติงานสารนิเทศ ในการวางแผนจัดหลักสูตร การกำหนดวัตถุประสงค์ของการศึกษา การกำหนดรายวิชา และเนื้อหาที่เหมาะสมตลอดจนวิธีการเรียน การสอน เพื่อจะได้ผลิตครูบรรณาธิการห้องสมุดโรงเรียนที่มีความสามารถตามความต้องการของโรงเรียนมัธยมศึกษา

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย